

℞. ℥ij adde
Syr. de beton. ℥ij.
Vitriol. gr. xv.

S. Hauptstärkender Bund. Franck /
des Tages dreymal zwey Löffel
voll.

℞. Pulv. March.

Specif. cephal. D. Mich. a. B.

f. pulv. S. Bund: Pulver auff
einmal.

NB. Hoc bis de die dari debet.

Si laud. opiat. velis adhibere, in mini-
ma fieri debet copiâ, mallem tamen sua-
dere emulsiones cinnabarin. pulverem
Marchionis.

NB. Observatum fuit hactenus, om-
nes in capite graviter vulneratos, si lu-
men vel candelam ferre non potuerunt,
fuisse mortuos.

Sanguinem extravasatum contineri
sub dura matre & ipsa cerebri sub-
stantiâ, indicatur paralyfi, & apo-
plexia.

Totum arcenum consistit in attentio-
ne admodum percussione, ad partem
affectam, & symptomata, jamque his
probe consideratis, medicamenta an-
tea laudata adhibeas, ne post mortem
causa mortis redundet in Medicum, pro-
beque perpendas, an trepanatio sit neces-
saria.

Si sanguis naribus & auribus post ac-
ceptam plagam effluat, malum est si-
gnum, quoniam indicat, maximam fa-
ctam esse percussione.

De Ulceribus.

Ulcera cum vulneribus consenti-
unt, quoad continui solutione-
nem, dissentiunt, quoad humo-
rem aciem, qui continui solutionem effi-
cit.

Prognosis.

Ulcerata longius serpentina, partesque vi-
cinas excedentia plus alunt periculi quam
simplicia; quæ cum carie ossium pericu-
losiora sunt, quam absque ea. Ulceraque
post variolas remanent curatu sunt diffi-
cilissima: ulcera diuturna non absque peri-
culo sanantur, quia habeantur pro fonticu-
lis, quæ difficiliter curantur.

Causæ.

Sunt humor acris, corrosivus, plus
minus dilutus, videmus enim magis
fluidum & viscidum, hincque oriun-
tur ulcera sicca maligna, aliaque ge-
nera: Causæ ortum trahunt ab hu-
more, à sanguine & lymphâ suppeditato,
vel à sanguine & lymphâ in ipso
ulcere demum corrupto & nato, in ea e-
nim parte hæret acrimonia, quæ sanguini
delata malignitatem infert, hinc hæc ulce-
ra difficiliter curantur, quia malignitas
non in hæret sanguini.

Ccc 3

CHRA

Curatio.

Purgationes & V. S. aliquando conveniunt, quando nempe humores vitiosi à sanguine transmittuntur, purgantia constare debent ex melanagogis. ex gr.

℞. Extr. helleb. nigr. gr. vj.

Catar. gr. viij.

℞ dulcif. gr. j.

Resin. Ialap semel contrit. gr. viij.

○ cinamom. gr. j.

Cum Tin. ℞ nis F. pil. n. xv.

Deaurat d. S. Blutreinigende Pillen auff einmal.

NB. ℞ dulcificatus omnibus cataracticis addi debet.

Si per aliquot dies continuare velimus purgationes, solemus uti vino medicamento, quæ in scabie quoque sunt usitata: ex gr.

℞. Rad. apis.

Resb. Tinct.

Aristol. rot. aa. ℞iij.

Cord. vaccin. ℞ij.

Herb. fumar.

Rut. murar.

Cetarach.

Hepat. nobil. aa. m℞.

El. centaur. minor. p. ij.

Fol. senna. ℞℞.

Rhabarb.

Agaric. aa. ℞℞.

Mechaocan. ℞iij.

Turbith Gummo ℞ij.

fibr. helleb. nigr. ppt. ℞℞.

Crem. Tart. ℞j.

Cinamom.

Macis.

Nuc. mosch. aa. ℞℞.

Sem. card. ℞j.

Passul. minor ℞℞.

Fuisse grosse, dentur ad nodum. S.

Säcklein zum Kräuter Wein.

Affundatur per noctem aq. fabror. vel chalybeata, calida, mane admisceatur vini m. ℞. stent spatio 24. horarum, utatur singulis mane ad vitrum. S. Blutreinigender Wein alle Morgen ein Glas voll.

V. S. utique erit necessaria, nisi sanguis admodum sit acris, hinc in cancro exulcerato V. S. non convenit.

Si magnus adsit ardor, convenit saccharum Hni, quod non satis potest laudari.

Si adsit intemperies frigida, convenit balsamus Sulphuris cum theciabinthina aliquot guttis, quod & est sarcoticum.

In intemperie humida convenit emplastrum Norimbergense, omniaque exsiccantia, Sulph. admodum proficuum habetur quoque inter arcana decoctum reguli ℞ nis, quo alvus bis de die elui debet, superimposito emplastro Sulph. & croco ortis, Zuvölferus habet decoctum ex ℞ nio, quod magnopere laudatur.

Omnia ulcera sunt ab acido.

Egregium emplastrum est hoc T. G.

℞. Ung. diapomph ℞℞.

de liquirit ℞ij.

diacalcyr.

Grysy aa. ℞℞.

Gum. Elem. ℞ij.

Sacchar. H ℞j.

M. in mortario plumbeo vel lapideo: pistillo plumbeo, f. magdal. S. Heylendes Pflaster.

(2) Adhi-

[2] Adhibendum revulsorium, quod præstant fonticuli. [3] quis sic tuto curari possunt ulcera, materia namque actis ad alium exitum diverti potest.

Pinguia & oleosa nocent, quia acidum quoddam habent, hinc ulcera fiunt acriora sicque nocent.

Medicamenta sapius debent renovari, quia participiant de armonia.

Hyper sarcofis aliquando adest, tum conveniunt ∇ *viridis*, vel *O nstum* & ∇ *præcipis rubens*.

Labia aliquando sunt callosa, tunc non facile curantur ulcera, nisi labia tollantur: profunt sacrificatio, aqua caustica, aqua viridis; confugiunt quidam ad novaculam.

Nonnunquam vermes ex infessu muscularum ulcersi in hærent confusa hoc linimentum est *Tinct. aloes* cum Spir. Vini parata exsiccat, putredini resistit, vermes enecat, hæc bis vel ter de die ulcus debet abluui.

Caries ossis.

Hæc plus habet in recessu, vocaturque, *der Knochen ist angelauffen*/ ante omnia caries est tollenda, an caries adsit, cognoscitur, si fistula præcessit, si humores diutius detentur resignant, si ulcera cicatrice rupta recrudescunt, si caro est floccida, spongiosa, livida: specillo, si pus fœtidum aut valdè ferofum copiosius affluat.

Curatio.

Duo hic sunt scopi, [1] Videndum, ut ad os pervenire possimus, [2] ut pars exesa à sana separatur; his obtentis, reli-

quum facile sanatur, ulcus manuali operatione dilatetur, vel medicamentis, per syringam injectis, pulvis ex mumia, & euphorb. quæ in omnibus laudantur, vel liquor, quem Author habet commendatur.

Si hæc remedia nihil efficiunt, confugiendum est ad cauterium actuale, illud autem aliquoties infelicitimè evenisse recenset *Matichette*, in suis *Observationibus*.

Ulcus Depascens.

Malignum, ein Krebsichter oder fressender Schaden / gradu saltem differt à præcedenti.

Curatio.

Præter purgantia adhiberi debet V.S.

Interne hic fidelem præstant operam sudorifera, longo tempore in usum vocata, decoctum lignorum, cuilibet dosi adde Tin. ʒ iiij gr. xx. vel xxx.

Externe conveniunt *therma* vel *balnea* artificialia, ex Calces Viva, O Sulph. Scotis *Œtis*, ʒ nio crudo, cum aq. pulviali parata, vel decoctum pro usu externo. Egregium habet *Potersus* in pharmacopœa *spagyrica*. ex. gr.

$\mathcal{R}$. *Bacc. juniper* p. j.
Rad. arist. rot. $\mathcal{Z}$ j.
Summit. hyperici.
Fl. chamom. aa. p. ij.
Myrrh. elect. $\mathcal{Z}$ ss.
 $\mathcal{Q}$ *sublim.* $\mathcal{Z}$ j.

F. decoct. in sufficiente quantitate aquæ.

S. *Eusserlich* reinigend decoctum.

Si

Si magna adsit putredo, imponi potest aliquando Ung. *Egyptiacum*, dilutum cum Spir. vin. vel ∇ lambuci, adde aliquor gr. $\circ$ $\circ$ Sulph.

De Fistulis.

Fistula est ulcus ex humore acri, qui agit per cuniculos; Germani retineat hoc Vocabulum eine *Sistel*.

Signa.

Ulcus esse fistulosum cognoscitur, quando labia sunt alba & dura, vel etiam aliquot foraminula observantur, vel exploratur stylo, vel candela cerea, admodum tenui.

Prognosis.

Fistulæ difficilimæ omnes curantur, quia medicamenta eò non possunt pertinere. Oriuntur facilè in ano & musculis, & ex fluxu hæmorrhoidum, si non probè tractentur.

Curatio.

Diæta bona, purgationes frequentes, quibus omnibus addi debet ξ *dulcificans*, commendantur quoque *potiones vulnerarie*.

Friktiones cœpæ, vel alio, pane aspero hirudines, elixirum proprietatis, in magna quantitate sumptum aperiunt fluxus hæmorrhoidum.

Ipsi ventriculo est prospiciendum, stomachalibus, ex gr. *Ess. absynth. compos. Tinct. &c.* NB. Martialia in fistulis maxime profunt.

Balnea naturalia, Wisbadense, Emb-

denum, conveniunt, quia habent vim exsiccandi, corroborandi.

Fistula secundum artem tractetur, ad quod Author egregia proponit remedia. Convenit quoque Ung. F. *Wurzii*, quod est instar omnium, & inungitur turunda immittenda, vel Tinct. ξ nit. cum Tinct. Tarrarii bis vel ter de die. Fistulæ citius non possunt curari, quam si incidantur canales, si nempe pars affecta hoc patiatur.

De Ambustione.

Tres recensentur ambustionis gradus. (1) Quando cuticula est læta, (2) cutis & vesiculæ, (3) Caro musculola, tuncque pars affecta apparet nigra.

Prognosis.

Quo plures partes sunt læsæ eò est periculiosior; à fulmine ambustio ut plurimum est lethalis, quia tota sanguinis mixtio corrumpitur.

Causa est advertenda; si à pulvere pyrio facta sit ambustio, vel à ferro candente, periculosior est, quam si facta fuerit à stramine.

Curatio.

Internè ratione terroris, conveniunt cardica, V. S. clysteres. pulvis Marchio- pulvis cordialis preciosus, cat. diaca, statimque empirevma est evocandum pars læta Δ ni admoveatur, aq. calida, atramento, lixivio fovenda, vel cœpa cum θ aut O contusa, vel fuligo imponatur.

Si ambustio est profundior, videndum, ut eschara decidat.

Lini-

Linimentum ex ol. Rosar. & album.
ovi: Aliud ex cremore calcis & ol. nu-
cum: Aliud ex aqua sperm. ran. ol. nu-
cum & albumine ovi diutius debet agitari,
contra ambustionem à pulvere pyris.

℞. Sacch. ʒi.

ol. Ovor. ʒj.

Butyr. recent. ʒiv.

M. f. Linimentum.

Adhibetur quoque felici cum successu,
ung. alb. camphorat, quod misceri potest
cum ol. ceræ, & rosatum.

De Ulceribus particularibus.

In Capitis.

Ulceribus vitanda sunt actia, & pin-
guia, repellentia, Mercurialia, propter
materiam morbificam, & quia infensa
sunt systemati nervino hinc cautè agen-
dum.

In oculorum.

Ulceribus, vitanda sunt omnia actia,
frigida, dolorem augentia, adhiberi potest
cataplasma egregium hoc:

℞. Pomor. dulc. decort. n. iij.

Coq. in aq. euphras. & aq. rosar. ad
mollit. trahic. per setac.

add.

Sacchar. albiss. ʒiij.

ʒi.

Croci gr. v.

Camphor. gr. xv.

F. Cataplasma.

Et cum ulcera oculorum facilè abeant
in fistulam, hinc summa adhibenda est
diligentia, Author egregia habet medica-
menta.

Narium.

Ulcera, si intus lateant, cognoscitur,
quando fœtor è naribus provenit, hæc-
que curatu sunt difficilima, internè con-
veniunt purgantia, acidulæ, elix. propriæ.
decoctum lignorum, & quæ habet Au-
thor.

Oris.

Ulcera facilitè degenerant in ulcera
serpentia, & maligna, Author habet gar-
garismos, quibus addi potest una vel alte-
ra gutta Vitriol. commendatur quoq;
pro suffimento atramentum commune,
si turundæ formentur è pilis leporinis,
benè inebriatæ atramento, quæ etiam in
hæmorrhagia narium adhibentur.

Vesicæ.

Ulcera curantur frequentioribus inje-
ctionibus, quia reliqua medicamenta eò
non possunt pervenire, curantur aqua
calcis vivæ, quæ talis: aqua communi in-
jicitur Calcis viva, sed videndum, ne ni-
mis acris fiat, postea calce in fundo resi-
dentes ol. nucum debet admisceri.

In meatu urinarii

Ulceribus, n. etuendum ne caruncula
oriatur, egregium Ung. ex Tuscul. F.
Wü zii indi potest beneficio candelæ
ceræ: internè conveniunt omnia, quæ
in lue q̄ rea, pillul. Francofurt. vel pillul.
çles, decoctum lignorum.

Pedum

Ulcera tractantur arctiori ligatura,
quia sic humorum influxus cohibe-
tur.

Ddd

De